

Henrik Gerners afskedsprædiken 2. søndag efter Trinitatis

Taler

Henrik Gerner
Stiftsprovst

Dato

11. juni 1747

Sted

Vor Frue Kirke

Omstændigheder

Prædikentekst: Lukasevangeliet kapitel 14, vers 16-24

See! jeg haver staaet for Døren og banker, dersom nogen hører min Røst, og oplader for mig Døren, ham vil jeg indgaae, og holde Nadvere med ham, og han igien med mig; saa lyder vor dyre Igienløseres egne Ord. Aabenb. 3. 20. Han har talt dem, som vi seer i det foregaaende, ikke alene til Menighedens Engel af Laodicea, men endog under hans Navn til alle dem, som med ham i disse sidste Verdens Tider derudi ere af et Sind, at de har et gudeligt Væsens Anseelse, men nægter Kraften deraf, at de synes at vare noget, men ere dog intet; gaaer saa hen imellem begge, hinker paa begge Fødder, ere hverken kolde eller varme, men lunkne, tænker og siger: at de ere rige, har aldeles nok, og behøver intet, men veed ikke, at de ere elendige, jammerlige, fattige, blinde og nøgne.

Alle saadanne, omendskiønt de for vor Frelser, hans Evangelio og Naade har tillukte Øren og Hierter, hverken sandser derpaa, eller i ringeste Maade benytter dem deraf, saa har han dog Taalmodighed med dem, og med stor Langmodighed bærer dem, han gaaer efter dem, kalder paa dem, kommer dem ofte tilforn med sin Naade, og er dem ved en og anden Leylighed meger nær, see! siger han, jeg staaer for Døren og banker.

Det skeer ofte formedelst Evangelii Forkyndelse eller andre Leyligheder, at saadanne Mennesker maae føle noget besynderligt og usædvanligt i deres Hierter, saa at de for en kort Tid kan ikke hielpe dem selv; de kommer i Betryk, bliver bange og der gaaer adskilligt for hos dem, saa at de tænker: hvad er det? hvordan staaer min Sag? hvad Ende vil det engang faae med mig? ofte veed de selv ikke hvad saadant er, og hvad det sigter til, eller rettere at sige, de ville ikke vide det; de gjøre heller noget ander deraf, søger om det er mueligt, at blive de

Tanker qvit. Imidlertid er det dog intet andet, end et Frelserens NaadeKald til dem, det er hans deres kiereste Vens Røst, som banker og siger: lad op for mig. Høys. 5. 2. See! siger han, jeg staaer for Døren og banker.

Nu, men hvad er da Frelserens Hensigt og Øyemærke med alt dette? Jo, det giver han selv klarlig tilkiende i det efterfølgende, dersom nogen, siger han, hører min Røst og oplader Døren, til ham vil jeg indgaae, og holde Nadvere med ham, og han med mig. Vi seer her hvad det egentlig kommer an paa, om vi ville være salige, og selv ere for at det skal gaae os vel her og hisset.

Mange tænker, at dertil udfordres noget høyt og stort, noget tungt og besværligt, noget som de med egen Formue og Kraft skal bringe til veye; men det er ikke saa. Dersom noget saadant blev fordret af dem, og af Nød bleve tilbage, og kunde ikke komme afsted dermed, saa havde de noget at undskylde dem med; men nu fordres intet saadant af dem, men det kommer blot an paa, at vi hører Guds Søns Røst, at vi i Sandhed antager og troer det Evangelium, som bliver os forkyndet om Naade og Syndernes Forladelse i hans Navn og i hans Blod, deri bestaaer heele Sagen, dermed følger strax Liv og Salighed, de Døde, heder det, skulle Høre Guds Søns Røst, og de som den høre, skulle leve. Joh. 5. 22.

Imidlertid, siden der dog paa de Steder, hvor Guds Søns Røst høres og Evangelium prædikes, findes mange, som hverken i ringeste Maade agter derpaa, eller benytter dem deraf, de har Øren og hører intet, Øyen og seer intet, Hierter og forstaar intet; ja der er, disverre!

Alt for mange, hvis Sind denne Verdens Gud har forblindet, at de ikke kan see det klare Evangelii Lys om Christi Herlighed, han søger immer at holde den Sag om vor Frelser og hans blodige Fortieneste skiult og forborgten for dem, han søger paa alle Maader at gjøre dem den suspect og mistænkt, paa det de ikke med deres Hierter skal komme derpaa og benytte dem deraf; saa er det, at Frelseren i de anførte Ord ligesom seer sig om og søger efter saadanne Mennesker, som har Øren at høre med, og Hierter som ere billige til at lade dem velsigne og gjøre salige, dersom nogen, siger han, hører min Røst og oplader for mig Døren.

„ Er der nogen, vil han sige, han maa være „ hvem han vil, han maa have gjort nok saa me-

„ get ondt, og bedrevet nok saa mange Synder,
„ han maa føle sig nok saa elendig og jammerlig,
„ saa skal dette alt sammen dog ikke hindre ham,
„ der skal ikke i ringeste Maade derpaa blive re-
„ flecteret; naar det bare er sandt, at det er ham
„ om Naade og Barmhertighed i mit Blod for
„ Alvor at gjøre; naar det bare er sandt, at han
„ hører min Røst, at han i sin Armod og Nøds
„ Følelse virkelig antager og troer det Evangelium,
„ som forkyndes ham om mig og i mit Navn,
„ saa har han dermed alt nok, han derved allen e
„ er salig, alle hans Baand ere løsnede, og
„ der kand ingen Ting mere hindre ham, Dø-
„ ren er opladt, jeg vil, siger Jesus, gaae ind
„ til ham og holde Nadvere med ham, og
„ han med mig.

Og hvad er dette ikke for en Overmaade stor Salighed, som et armt Menneske, en Syndere nyder, saasnart han bare deelagtiggjøres i Naaden i JEsu Blod og hans ganske Fortieneste, JEsus selv gaar ind til ham, holder Nadvere med ham og han igien med ham, han indlader sig speciel med ham, aabenbarer sig for ham, gjør sig bekendt med ham, og glæder sig meget over ham; de bliver saa nær og nøye forbundne med hverandre, at ingen hverken i Tid eller Ævighed kan

skille dem fra hverandre.

Saadan e en nyder uanseet al hans Armod, Nød og Mangelhastighed, dog en uskatterlig Salighed, han holder Nadvere med sin Frelsere, han æder af det skiulte Manna, han smager og seer hvor sød og god denne han HErre og Frelsere er.

Og da finder saadan e en hverken Smag eller Behag i noget andet end det samme; Da denne Verdens Ting, som andre fornemmelig seer paa, løber efter, og umager dem for, de ere ham ikke mere vigtige; han kan gierne undvære dem, naar han kun er forsikret om JEsu Naade, naar kun JEsu Aand immer fører og leder ham, JEsu Blod helliger og rensner ham derudi, har han alt nok, og meer her i Verden forlanger han ikke; han tænker med Asaph: Naar jeg kun haver dig HErre, saa skiøtter jeg hverken om Himmel eller Jord, og dersom mit Legem og Siel vansmægter, saa er du, Gud! Dog mit Hiertes Trøst og min Deel evindelig. Ps. 73, v. 25.26.

Det er og fast ikke mueligt, at saadan e en, saa længe han bliver i denne Naade, nogen Tiid skulle kunde være misfornøyet eller sørge; O ney!

Hvorledes kan Bryllups-Folkene sørge, saa længe Brudgommen er hos dem? Matth. 9, 15.

Han elsker meget sin Frelsers Fornedrelse, Fattigdom og Foragt, derfor er han fornøyet i alle Omstændigheder, kan børnlige glæde sig, og veed ganske tilforladelig at han er salig, han har med Maria udvalgt den gode Deel, som ikke kan tages fra ham. Luc. 10, 42.

Dog, jeg holder det uforlødent herom at melde mere, siden det er just det samme, som med tydelige Ord tales om i Dagens Evangelio; som og Summen af det ganske vor Dags Evangelio er denne:

At JEsus vil holde Nadvere med os, hvortil han i Evangelio og ved sine Tienere lader os indbyde; Det var et Menneske, heder det, som gjorde en stor Nadvere, og bad mange dertil, og han udsendte sine Tienere paa Nadverens Time, at sige til de Budne: Kommer; thi nu ere alle Ting beredte.

Og de begyndte alle strax at undskyldte sig.

I.) Hvorledes Frelseren lader Menneskene indbyde til Nadvere, d.e. til Deelagtighed i den Salighed, han har forhvervet dem.

II.) Hvorledes Menneskene ordinair bær dem ad, naar de dertil indbydes og kaldes.

Hvad det første angaar, nemlig: Hvorledes Frelseren lader os: Da skeer saadant i Almindelighed ved Evangelii Forkyndelse for alle Mennesker; Det heder i Dagens Evangelio: Der var et Menneske, som gjorde en stor Nadvere og bad mange dertil, og han udsendte sine Tienere paa Nadverens Time, at sige til de Budne: Kommer; thi nu er alting beredt.

Dette har han vor Frelser vel saaledes talt Lignelse-viis, men det er dog ganske tydeligt, enhver som hører det, kan let forstaae hvad han vil sige dermed; Meeningen er med faa Ord at sige denne; Siden denne store Sag er skeedt, som et Guds Barn aldrig kan høre tale om eller tænke paa uden med allerstørste Ærbødighed og Respect, Glæde og Fornøjelse, nemlig: at den Majestetiske GUD, den ganske Verdens Skaber er bleven et Menneske, og i den paatagne menneskelige Natur ved sit Legems og Blods gyldige Offer har forløst alle Mennesker, saa er just derved alting udrettet til det ganske menneskelige Kiøns Saliggjøreelse og Frelse, alting er derved beredt, som det heder i Dagens Evangelio.

Ingen kan med Sandhed sige: Jeg vilde gjerne være salig, jeg vilde gjerne være ganske Frelserens, ham i alle Ting til Behag, ham et ganske Bytte for hans Lidelser og Smerter; men jeg kan ikke blive det, der er saa mange Ting som derudi ere mig i Veyen og til Forhindring; Ingen siger jeg, kan med Sandhed sige dette, og om nogen siger det, saa er han enten et confus Menneske, som veed ikke selv, hvad det er han siger; eller og er han en Hykler, en Bedrager, som har et uredeligt Hierte, og skiuler deri en hemmelig Falskhed; thi saasart det er et Menneske for alvor at gjøre om, at være salig, saa kan ingen Ting i Verden deri være ham hinderlig, og hvorfor ikke?

Jo, fordi alting er beredt, fordi alle Forhindringer ved JEsu blodige Sved og Korsens Død længe siden ere borttagne, fordi alting forud er bragt i Stand, Synden er udsløttet, Dievelen er overvunden, Døden er til intet giort, og Helvede er udsløkt.

Og siden denne store Sag er kommen i Stand, saa maa det bekiendtgjøres for alle Mennesker, Evangelium maa derom prædikkes offentlig, og at den Aarsag bliver alle og enhver i disse Verdens sidste Tider indbudne til Nadvere, til Deelagtighed i den Salighed, som JEsus har forhvervet dem, det heder: Kommer, thi nu er alting beredt.

Og saaledes ere I, mine Elskelige! Af mig, som en HErrens Tienere, ofte blevne indbudne til Nadvere, ja merker vel alle I, som i Dag ere her nærværende, og hvo som haver Øren at høre med, han høre; I maae være hvem I være vil, unge eller gamle, rige eller fattige, ugudelige eller gudfrygtige, lærde eller ulærde, saa bliver I dog alle i Dag og det den sidste Gang af mig igien indbudne til Nadvere, til Delagtighed i den Salighed som Guds egen eenbaarne Søn har forhvervet Eder.

Her i hans Eders Frelseres Forsoning og Fyldestgiørelse, Blod og Fortieneste, her er for Eder beredt et prægtigt Giestebud, en stor Nadvere, her er Naade og Syndernes Forladelse, her er Retfærdighed, Liv og Salighed; Ja her kan de Elendige æde og mættes. Ps. 22, 27.

Hvad vil I derfor længere lade eder opholde ved andre Ting?

Hvad vil I indlade Eder med Ting, som I hverken i Tid eller Ævighed kan have nogen sand Nytte af?

Hører Frelserens egne Ord, som han paa denne Dag taler til Eder alle i Almindelighed, og til enhver af Eder i Særdeleshed: Hvorfor, siger han, veie I Penge der, hvor der ikke er Brød, og Eder Arbeide der, hvor I ikke kan mættes?

Hører mig nøye, og æder det Gode, saa skal Eder Siele forlyste sig med det Fede. Es. 55, 2.

Imidlertid er det vel at merke, at Frelseren i Dagens Evangelio ikke egentlig taler om Evangelii Forkyndelse for alle Mennesker; men han taler fornemmelig om, hvorledes saadanne, som tilforn har været kaldede, men som det dog ikke endnu er kommet med til noget Reelt og Sandt, de formedelst Evangelii Forkyndelse paa nye kaldes til Nadveren, til Deelagtighed i den Salighed, som JEsus har forhvervet dem; det heder derfor, at det Menneske, som gjorde den store Nadvere, bad mange dertil, saadanne som tilforn vare budne.

Naar derfor saadanne, som for mange Aar siden ere kaldede, som engang har havt Navn for at leve, men nu ere døde, naar saadanne ganske bliver til Skamme, naar de prostituerer dem selv for den ærbare Verden, saa at enhver, som har Forstand, seer og siger med Sandhed: der er jo intet deri, de Folk ere ikke det, som de prætenderer at være, man kan med Øyne see det, og med Hænder gribe derpaa: saa er saadant ikke Frelserens Skyld, og hvorfor ikke?

Jo, fordi han paa nye kalder saadanne, som længe tilforn ere kaldede, han kalder dem til Nadvere, til Deelagtighed i den Salighed han har forhvervet dem; han vilde gierne have, at de engang bleve ædrue, at de kom til dem selv, og levede op, at han da kunde give dem at æde og drikke; han vilde gierne have, at disse tilforn kaldede bleve udvalgte, skønne og ypperlige, at de bleve salige og fornøiede Synder-Hierter, som han kunde have Fornøjelse og Glæde af; men de fleeste har selv dertil ingen Lyst, og dem fattes ikke paa Undskyldninger, som vi strax skal faae at høre, saa at Frelseren endnu den Dag i Dag er har Aarsag at føre dette Klagemaal: Mange ere kaldede, men faa ere de udvalgte. Matth. 20, 16.

Vi ville derfor fremledes høre:

For det andet: Hvorledes Menneskene ordinair bær dem ad, naar de indbyrdes til Nadvere.

Og da seer vi i Dagens Evangelio, hvorledes de mange, som tilforn ere kaldede, gemeenlig gjør det allerverst; naar de indbyrdes til Nadveren, saa feiler det ikke paa, at de jo særdeles i Begyndelsen og paa visse Tider forstaar hvad det er, hvad det sigter til, hvorhen Frelserens naadige Intention gaaer med dem; men de har ingen Lyst til at have at gjøre dermed, de ere bange for, at de skulle miste for meget derover; Der er og andre Ting, som de med deres Hierter hænger alt for fast ved, og som er den meget kierere end Nadveren og al Saligheds Deelagtighed, som de kaldes til; nogle iblant dem ligger begravne i Gierrighed, andre i Hovmod, og andre ligger og føler dem i deres Lyster.

En siger: Jeg købte en Ager, og maa nu gaae ud og besee den, jeg beder dig, hav mig undskyldt; en anden siger: Jeg købte fem Par Øren, og gaar nu hen at prøve dem, jeg beder dig, hav mig undskyldt; og atter en anden: Jeg tog en Hustrue, derfor kan jeg ikke komme.

Saadanne Mennesker ere og ikke selv for at være Frelserens ganske, og leve ham allen e i denne Verden, deraf kommer det, at omskiønt de engang ere blevne kaldede ved Evangelium, og der i saa Fald er gaaet noget for hos dem, saa ere de dog ilde plagede Mennesker; de gaar hen i Confusion, Uroe og Angest, og det kommer aldrig med dem dertil, at de skulle leve deres Tiid i JEsu Samfund salige og fornøiede; Om de engang, naar de skal døe, kan blive reddede som Brande af Jiden, det staar derhen; siden dersom intet tales i Dagens Evangelio, saa vil jeg ikke heller mælde derom, men det er vist, at fra Nadveren, fra Saligheds Deelagtighed i dette Liv ere de udlukte, JEsus siger i Slutnigen af Dagen Evangelio: Ingen af de Mænd, som budne vare, skal smage min Nadvere.

Imidlertid faar dog Frelseren en stor Mængde af Siele, hans Huus bliver dog fuldt; kan han opvække Abraham Børn af Steene, kan han kalde det som intet er, at det skal være noget, hvorfor skulde han da ikke af de allereendigste Mennesker, af Syndens og Satans Slaver, kunde gjøre Præster og Konger for GUD, salige og fornøiede Nadverens Gieste?

Findes der end nogle, som ikke vil indlade dem med ham og agter hans Nadvereringe, han tager strax andre i deres Sted, og hvad for nogle?

Ikke just mange af de lærde; af de ædle, mægtige og store Herrer; Men! De fleste ere ordinaire, fattige og ringe Folk, som vi seer i Dagens Evangelio, saadanne som findes på Stadens Gader og Stræder, paa alfare Veje og ved Gierder, saadanne som udvortes og indvortes har kun slet Anseelse, Fattige, Krøblinge, Halte og Blinde.

Paulus bekræfter dette med klarere Ord:

Seer, siger han, Brødre! Til eders Kald, der ere ikke mange Viise efter Kiødet, ikke mange Mægtige, ikke mange Velbaarne, udvalgte; men GUD har udvalgt det som var daarligt for Verden, at han vilde beskjemme de Viise; og GUD har udvalgt det som er skrøbeligt for Verden, at han vilde beskjemme de Sterke; og GUD har udvalgt det Uædle for Verden, og det som intet agtes, at han vilde til intet gjøre det som noget er. I Cor. I, 26.27.28.

Men hvad er da vel disse Menneskers Merite? Maaske de har dog hos dem selv noget Godt, som Frelseren finder Behag udi? O Ney!

Dersom de ikke ere slemmere og slettere end andre, saa ere de vist ikke bedre, de har ikke det ringeste Gode hos dem, hvorfor Frelsern skulde elske dem og reflectere paa dem; dersom de har nogen Merite, saa er det kun denne, at de ere Syndere, og at de ere det i deres Hierter, og derved seer de dem uden Frelseren og hans Blod og Fortieneste ingen Udkomme; de ville gierne i alle Ting være ham til Glæde og Behag, det er her i Verden deres høyeste og første Attraae.

Derfor gaar det dem desbedre, de kommer saa snart de kaldes, de kommer til Nadveren, de æder og drikker og bliver mættede, de æder Menneskens Søns Kiød og drikker hans Blod, og har saaledes det ævige Liv, de glæder dem over deres Naadeval og Salighed; ja, de glæder dem med u-udsigelig og herliggiort Glæde.

Og det ønsker jeg af Hiertet maatte vederfares mange af dem, som jeg ofte paa dette Sted har prædiket Evangelium for, og som jeg i Dag maaske seer den sidste Gang.

Det er i Sandhed ikke stedet af Letsindighed eller Lyst til Forandring, men der er vigtige mange Mennesker meget vel bekiendte Aarsager, som har været Anledning til, at jeg allerunderdanigst har gjort Ansøgning om min Dimission fra dette Embede, som jeg paa 9de Aar har staaet udi, i sær da jeg er kaldet til et andet Embede i et andet Land, nemlig at være Præpofitus for de Luthersk-Evangeliske Brødre-Meenigheder i Deres Kongel. Majest. Af Preussen hans Lande; Og siden det har behaget Deres Majest. Vor Allernaadigste Konge Allernaadigst at accordere denne min allerunderdanigste Ansøgning, saa er det i Dag den sidste Gang af dette Sted jeg taler til Eder, og staar nu færdig at tage Afsked med Eder.

Jeg vender mig derfor med mit Hierte og Tanker-allerførst hen til ham, som jeg paa dette Sted har prædiket, og hvis blodige Fortieneste og Naade jeg i nogle Aar har anpriset Eder, som det eeneste, hvoraf I kan have nogen sand Nytte, og hvorved I i Tiid og Ævighed kan blive salige.

Siden mit Hierte er fuldt af Skamfuldhed og Taksigelse for den Hielp og Understøtning, som mig i dette Embede er skeedt af ham og ved hans Naade, saa kan jeg ikke andet end paa denne Dag derfor takke ham offentlig, jeg maa herom bruge Pauli Ord: Jeg takker JEsu Christum vor HERre, som haver gjort mig sterk, agtet mig at være troe, og sat mig i Embedet. I Tim. I, I.12.

Der er nu otte Aar og derover forløbne siden den Tiid, jeg imod al min Formodning og Tanke, ja uagtet alle de af mig paa den Tiid giorte Indvendinger for at være befriet fra dette Embede, dog formedelst min Frelsers naadige Disposition og Villie, kom herhid, og blev sat i dette Embede, han har og i det samme staaet mig trolig bi, og styrket mig; naar jeg har været svag, saa har jeg dog altid ved ham været sterk; ja, han har gjort det ved sin Naade, at jeg uanseet alle de Besværligheder og fortredelige Ting, som undertiden har mødt mig, dog med et muntert og fornøyet Sind har gaaet det ene saavel som det andet vel igiennem, uden at klage derover eller være synderlig misfornøyet dermed.

Ja det, som andre mine Formænd, og det ikke uden Grund og Aarsag, i dette Embede meget har klaget over, som over et tungt Aag og utaalelig Byrde, det har enten ingen Byrde været for mig, eller og har det kun været mig, som JEsus siger i Evangeiio, et lideligt Aag og en let Byrde, saa at jeg immer har kundet sige med David: lovet være HErren, han legger os daglig en Byrde paa, men han hielper os og, vi have en Gud som hielper. Ps. 68, 20.21.

Saadan hans Trofasthed og Naade, som mig arme Orm i saa mange Tilfælde er vederfaret, kan jeg derfor ikke andet end paa denne Dag prise og berømme; og jeg tvivler intet paa, at jeg jo, naar jeg engang faaer ham at see som han er, da for dette og andet mere skal tilbede for hans Fødder og takke ham.

Dernæst vender jeg mig med mine Tanker og Taksigelse til Deres Majestæt vor allernaadigste Konge Friderich den Femte; som jeg i Almindelighed ikke er utaknemmelig for det meget Gode, som jeg og mine Forfædre ved at forstaae vigtige Embeder i Deres Kongelige Majestæts Lande og Riger i mange Aar har nydt; saa er mig i sær, i Deres Majestæts vor allernaadigste Konges korte Regierings Tiid, saa megen Naade vederfaren; ja jeg nu tilsidst har havt saa mange Prøver paa Deres Majestæts ret Kongelige Clemence og Naade, at jeg ikke kan andet end paa denne Dag derfor offentlig aflegge min allerunderdanigste Taksigelse.

Der er vel dem, som siden de ikke har været ret underrettede om Tingenes Sammenheng, har tænkt og talt om, ligesom mig af Deres Majestæt skulde være vederfaret noget Haardt; men det er intet sandt; der er mig af Deres Majestæt vores allernaadigste Konge intet andet vederfaret, end lutter Naade og Mildhed, hvilken jeg, hvor i Verden jeg og kommer hen, altid med taknemmelig

Erkiendtlighed skal ihukomme, og efter min ringe Naades Grad saa længe jeg lever ikke lade af at bede Godt for Deres Majestæt, og det ganske Kongelige Huus, og i mit Hierte at velsigne dem.

Dernæst vender jeg mig med mine Tanker og Taksigelse til det høyløvlige Universitets Høyærværdige og Høylærde Fædre og Forstandere, hvis Godhed og Kierlighed jeg stedse har nydt, saa længe jeg paa dette Sted har staaet i Lære-Embedet; Jeg takker Dem samtlig i Dag for saadan Deres mig beviiste Godhed og Kierlighed, ønsker Dem af Hiertet til Deres vigtige Forretninger, som hensigter til Fædrenelandets Flor og Fordeel, al Velsignelse, og skal aldrig erindre mig Dem eller tænke paa Dem uden Veneration og Ærbødighed.

Ja den Lutherske Evangeliske Lærdom, som indeholdes i det aabenbarede Ord og vor Kirkes Symboliske Bøger, hvorudi jeg, om ikke af Dem, saa dog af Deres Forfædre ved dette Academie for nogle og 20 Aar siden er bleven underviist, og hvortil jeg engang har bekiendt mig; ja den Lærdom, som jeg tilforn i tvende offentlige Lære-Embeder, og nu til tilsidst i 8te Aar og derover har ført paa dette Sted, den Lærdom vil jeg herefter uforanderlig blive ved; jeg tænker ved vor HERres JEsu Christi Barmhiertighed og Naade baade at leve og døe derudi, og skal ikke hverken for Gevinst eller Forliis, eller for nogen anden Aarsags Skyld vige i ringeste Maade derfra, eller fra nogen Hoved-Sandhed deri, hverken til høyre eller venstre Side.

Endelig vender jeg mig med mine Tanker til denne kiere Meenighed, hvis Lærere jeg, som tilforn er meldt, har været i 8te Aar og derover; Det er bekiendt, og jeg tvivler ikke paa, at der jo er dem, som endnu kan erindre, hvorledes jeg da kom til Eder, og at dette Sted første Gang taledes til Eder, da forbandt mig til at prædike Evangelium for Eder, og gjøre en Evangelistes Gierning iblant Eder;

Nu maae jeg sige, som der staar i Dagens Evangelio: Det er skeedt HERre, som du befalede, og der er endnu Rum; og der er nok af dem, som hverken har taget det til Hierte, eller benyttet dem deraf.

Ja det er skeedt af mig, omendskiønt i stor Skrøbelighed; (da jeg troer, at min Skrøbelighed og Ufuldkommenhed, mine Feil og Forseelser altid er mig selv bedre bekiendt end nogen anden, og har jeg i saa Tilfælde altid meer at skamme mig over, end jeg har at rose mig af.)

Men omendskiønt det er skeedt af mig i stor Skrøbelighed og Armod, saa er det dog skeedt i Oprigtighed og Sandhed; Mange har dog ofte følet noget deraf i deres Hierter, og jeg er vis paa, at det ikke har været ganske forgieves.

Jeg maa derfor i Dag sige til Eder, som Paulus fordum har sagt til sine Thessalonicher, I Thessal. I, v. 5.

Vort Evangelium har været hos Eder, ikke i Ord allen e, men baade i Kraft og i den Hellig Aand, og i saare stor Vished; ligesom I og vide, hvorledes vi har været iblant Eder.

Ja mine Elskelige! Vort Evangelium har været hos Eder, Jeg har i mit Lære-Embeds Tiid vidnet iblant Eder om Naade og Syndernes Forladelse i Jesu Navn, om Fred og Forligelse i hans Blod; I har hørt, hvorledes der i ham og hans Offer allen e er at finde Naade og Frihed for alle Synder, og det for den ganske Verden; Ja I har endog paa denne Dag hørt, hvorledes han til sin Nadvere, til Saligheds Nydelse og Deelagtighed, indbyder fattige og miserable Mennesker, Syndere, saadanne som intet har at bringe frem uden Synd, Nød, Armod, Uselhed, og Elendighed, fører her ind, siger han, Fattige, Krøblinge, Halte og Blinde.

Og maa ingen tænke, at hvad jeg i saa Tilfælde har vidnet om iblandt Eder, er kun et tomt Ord, noget hvorved visse Mennesker vil distingvere dem iblant andre, men for Resten skulle der ikke være noget deri, ikke heller kunde man have nogen synderlig Nytte deraf; thi saafremt det ellers er sandt, som staaer i Guds Ord, (hvorom jeg ikke kan tvivle, da det som en Guds Kraft har legitimeret sig paa mit Hierte), saa er dette det eeneste, som et armt Hierte, en Synder kan have nogen reel og sand Nytte af, og som han i Tiid og Ævighed kan blive salig ved; ja det er det eeneste, som staaer fast og gielder, naar alt andet, endog der som har et godt Skin, gaaer til Grunde; ja alle selvgiorte Gudsfrygtigheds Bygninger, som ere sammensatte af Hyklerie og egen Hellighed, falder omkuld: saa bliver dog dette bestaaende; derved har man noget i sit Hierte, hvormed man med Glæde kan gaae ind i Ævigheden; ja hvormed man med Frimodighed kan aabenbares for vor HERres Jesu Christi Domstoel.

See! Derfor siger jeg, at vort Evangelium har været hos Eder ikke i Ord allen e, men hvorledes da? Jo i stor Vished, i den Hellig Aand og i Kraft.

Først i stor Vished, saa at jeg intet har prædiket for Eder, uden hvad jeg har været vis forsikret om, at det har været overeenstemmende med den hellige Skrift, og som jeg desuden i mit eget Hierte har havt god Grund for og været ganske overbeviist om.

Dernæst i den Hellig Aand og Kraft, saa at den Hellig Aand har virket formedelst Ordet; det har formedelst den Hellig Aands Virkning beviist sig med Legitimation og Kraft paa en Deel Hierter, ja det har været dem en Guds Kraft til Saliggjørelse i det de har troet. Rom. I, 16.

Hvad nu Frugten har været deraf, og om derved til Sielenes Frelse noget er udrettet, der vil vise sig paa hin Dag, da vi alle, som her i Dag ere tilstæde, igien skal samles og see hverandre, da vi skal aabenbares for Christi Domstoel, at enhver kan faae efter det som skeedt er i Legemer. 2 Cor. 5, 10.

I det ringeste er det langt fra ikke mine Tanker, at de allen e, som har havt en nøye Bekiendtskab og Omgang med mig, og ingen andre, skulle have Nytte og Velsignelse af det Vidnesbyrd jeg har aflagt iblant Eder; O Ney! Jeg troer at den skiulte Velsignelse er langt større, end hvad som i saa Fald kunde være tilsyne; Jeg troer af i denne store Meenighed ere mange, som jeg lidt eller intet har kiendt til, ja som jeg maaske aldrig har talet med, hvilke dog af det Vidnesbyrd jeg har aflagt for dem, engang skal have Nytte og Velsignelse.

Saafremt de kun i deres Hierter beholder en sand Respect for vor HERres JEsu Christi Fortieneste og Naade, som jeg saa ofte har anpriset dem, og forbliver i Trang dertil, i Hunger og Begierlighed derefter: saa vil det dog engang tilsidst blive en Aarsag til deres vige Salighed; thi i den himmelske Faders Huus ere mange Boeliger.

Joh. 14, 2.

Paulus siger, at hver den, som paakalder den HERres JEsu Christi Navn, skal vorde salig. Rom. 10, 13.

See! Det er der, som jeg, min Lærdom angaaende, har havt at erindre.

Hvad dernæst mit Levnet og min iblant Eder første Handel er angaaende, da vil jeg derom intet melde uden dette eeneste: I vide selv, hvorledes vi har været

iblant eder.

Dette min Samvittigheds Vidnesbyrd har jeg og beholder, hvor jeg i Verden kommer hen, at jeg i Fred og Forligelighed (saa vidt det har staaet til mig) ja i Sagtmodighed og Kierlighed har søgt at omgaaes med alle Mennesker, og hat jeg ikke altid, som jeg har ønsket, kundet være alle til Fordeel og Nytte, saa har jeg dog med al Flid vogtet mig for at gjøre noget Menneske Skade og Fortred.

Fordeel og egen Interesse har jeg og i dette mit Embede ikke seet paa eller søgt, da jeg vist veed, at jeg aldrig af noget Menneske, han maa have været riig eller fattig, har fodret eller prætenderet noget som en Ret; Men hvad enhver godvillig har givet, det har jeg taget imod, anvendt til min Nødtørft og takke for, som jeg og nu tilsidst ærbødig takker for al den mig i saa Fald beviste Godhed og Kierlighed; da de derimod, som har været fattige og har intet havt at give, har derfor af mig ikke været ringere agtede, men jeg har været lige saa villig med mit Embede at tiene de sidste som de første.

Dog jeg holder det ufornødent herom at melde mere, det er mig nok; at jeg er aabenbar i Eders Samvittigheder. 2. Cor. 5, II.

I vide selv, hvorledes jeg i dette og andre Stykker har været iblant Eder.

Dog deraf, at jeg siger: at jeg har været iblant Eder, kan enhver merke, at Tiden er for Haanden, da jeg maa tage Afsked fra Eder. Skulle denne min Afsked og Skilsmisse falde smertelig for en eller anden, saa skal den dog for de samme vist ikke blive skadelig, naar de kun i deres Nød og Anliggende frit vil adressere dem til den Mand, som jeg stedse har vidnet om og viist dem hen til, jeg mener dermed det Gud-Menneske vor dyre Forløser JEsus Christus.

Som jeg aldrig har vildet, at nogen skulde see paa mig, paa en uordentlig Maade hænge ved mig, og dependere af mig, saa vil jeg det ikke heller nu, med tilsidst viser jeg alle af fra mig til ham, og siger med Johanne: Seer! Seer det Guds Lam, som bær Verdens Synder. Joh. I, 29.

Ja til sidst overleverer jeg alle denne Meenigheds Siele i hans Hænder og Arme, som har den største Ret til dem, og har udgydet sit Blod for dem, ja som har lovet at antage sig og beskytte sit Folk og sine Troende, saa at ingen skal kunde rive dem af hans Haand. Joh. 10, 28.

Og derpaa skeer det, at jeg i Jesu Navn, ja i den Treenige Guds, Faders, Søns, og Hellig Aands Navn, her offentligt resignerer og nedlegger det Embede, som jeg for 8 Aar siden og derover antog paa dette Sted.

Jeg gjør saadant med et ganske fornøyet Hierte, som den der paa min Side er Ven og vel forligt med alle Mennesker, og har derover til sidst fast ikke kundet gjøre andet end takke og velsigne.

Med saa Ord at sige: det er mig en stor Naade, at jeg er kommen til Eder; det er mig en større Naade, at jeg saa længe har været hos Eder; men det er mig den største Naade, at jeg nu forlader Eder; dog dette sidste siger jeg af ingen anden Aarsag end denne, at jeg troer, det saa er min Guds naadige Villie, og at dertil nu er den rette Tid; jeg fyldestgør heri min egen Samvittighed, og handler for hans Ansigt og efter hans Raad, som har givet mig Legem og Siel, Øyen og Øren, og tillige har forløst og købt mig med sit eget Blod; hans Trofasthed og Naade vil jeg til Slutning have Eder alle anbefalet, og saaledes befaler jeg Eder Gud, og hans Naades Ord, som er mægtig til at opbygge Eder, og give Eder Arvedeel iblant alle de Hellige. Amen.

Kilde

Det Kongelige Bibliotek

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

2. søndag efter trinitatis, Første tekstrække, Oplysningstiden, Prædiken, Prædikener fra 1700-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/henrik-gernes-praediken-2-sondag-efter-trinitatis>